

Bc. Jan TROJAN, *Jihomoravský venkov ve druhé polovině 19. století*, Diplomová práce, Filozofická fakulta Jihočeské univerzity, České Budějovice 2010, 166 s.

Posudek vedoucího diplomové práce

Předložená diplomová práce představuje hmatatelný pokus o odhalení vybraných aspektů každodenního života venkovského obyvatelstva během druhé poloviny 19. století. Mimořádná pozornost byla věnována tzv. posledním věcem člověka – okolnostem sepsání testamentu, úmrtí a pohřbu. V úvodu diplomové práce byly shrnuty všechny základní metodické přístupy uplatňované ve vztahu k vesnickému prostředí. Opomenuta nezůstala ani pramenná základna – kromě základní charakteristiky byl proveden pokus o její kritiku. Další část úvodu podává přehledný obraz jihomoravského venkova v období po zrušení poddanství (1848). V uvedeném kontextu byl připomenut populační vývoj včetně migrací charakteristiky soudobého hospodaření. Autor prokázal poměrně slušný přehled o literatuře (české i zahraniční) k obecné problematice venkova a smrti, respektive umírání.

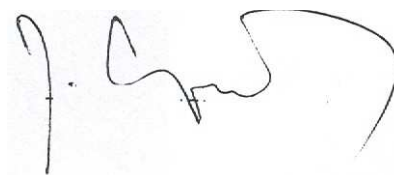
Konkrétní výzkumy byly prováděny na příkladu mikroregionu – Znojemska. Hlavní přínos předložené diplomové práce je nutné spatřovat v edici padesáti testamentů. Konkrétní poznatky získané na základě systematického pramenného studia však byly v konečné podobě použity pouze k ilustrativnímu dokreslení obecně známých poznatků. Největší pozornost byla na konkrétních příkladech věnována sepsání testamentu, okolnostem zřizování výměnku a uspořádání pohřbu. Pramenná základna měla soužit k odhalování proměn venkovské společnosti v období hlubokých sociálních a technických změn, které nastaly během druhé poloviny 19. století. Bc. Jan Trojan na sledování strukturálních změn postupně rezignoval. Přestože zamýšlené téma výzkumu bylo oproti původnímu plánu značně zredukováno, diplomant dokázal komparativním způsobem zúročit četné poznatky z oblasti národopisu, které získal na základě studia odborné literatury.

Téma, o kterém diplomant pojednával, dokázal ztvárnit poměrně čtivým způsobem. V závěrečné fázi přípravy diplomové práce se Bc. Janu Trojanovi bohužel nedostávalo času. Uvedená skutečnost se projevila v nedůsledné kontrole vytvořeného textu, v diplomové práci tak zbytečně zůstalo množství chyb formálního charakteru. Závěrečná kapitola poněkud vybízí k diskuzi – vzhledem k omezenému vzorku zkoumaných pramenů se užití kvantitativních metod nejeví jako příliš šťastné. Fakt, že 38% testamentů sepsaly ženy, možná platí v rámci zkoumaného vzorku, ale v případě jeho zobecnění bych si dovilil vybědnout

k mnohem větší obezřetnosti. Naproti tomu zjištění, že k sepsání závěti docházelo do týdne (32%), do měsíce (30%) nebo do čtvrt roku (20%) před smrtí, by si zasloužilo mnohem hlubší interpretaci a také srovnání s jinými regiony v Čechách i zahraničí. Zatímco diplomantova práce s prameny – vyjma již vzpomínané edice testamentů – je poněkud diskutabilní, v případě znalosti literatury a jejího zpracování do textu nelze diplomantovi vůbec nic vytknout.

Vzhledem k uvedeným nedostatkům diplomovou práci hodnotím stupněm **VELMI DOBŘE** a doporučuji k obhajobě.

V Třeboni 9. června 2010

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'J. Grulich', with a large, sweeping flourish at the end.

doc. PhDr. Josef Grulich, Ph.D.